

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સીતારામ કાશીરામ કોંડા

વિ.

પિગમેન્ટ કેક્સ એન્ડ કેમિકલ્સ મેન્યુફેક્ચરિંગ કું.

જુલાઈ ૨૭, ૧૯૭૯

[એન. એલ. ઉટવાલીયા અને એ. પી. સેન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

નોકરીની સમાપ્તિ નોકરીની સમાપ્તિ રદ કરવા અને વળતર આપવા માટેની ઘોષણાત્મક દાવો-શું આ વિવાદ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા વિચારણા કરવા યોગ્ય દીવાની સ્વરૂપનો છે.

અપીલકર્તાએ તેના એમ્પ્લોયર, સામાવાળા સામે એ ઘોષણા માટે દાવો દાખલ કર્યો કે તેને ગેરકાયદેસર રીતે અને કોઈ કારણ વિના નોકરીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યો છે અને તેને તેના અગાઉના હોદ્દા પર મળવાપાત્ર લાભો અને ફાયદાઓ સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવો જોઈએ. તેણે વળતરનો પણ દાવો કર્યો. ટ્રાયલ કોર્ટે ઠેરવ્યું કે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ વિવાદ ઔદ્યોગિક વિવાદના સ્વરૂપનો છે અને સિવિલ કોર્ટને તે ચલાવવાનું અધિકારક્ષેત્ર નથી.

પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટે અપીલ મંજૂર કરી અને ઠેરવ્યું કે ઉઠાવવામાં આવેલો વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો છે અને આ કેસ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા વિચારણા કરવા યોગ્ય છે. સામાવાળાની બીજી અપીલમાં, હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટના દષ્ટિકોણ સાથે સંમતિ દર્શાવી અને ઠેરવ્યું કે અપીલકર્તાએ નોકરીમાંથી ખોટી રીતે કાઢી મૂકવાની અને તેની નોકરીના કરારના ભંગની દલીલ કરીને નુકસાનીનો દાવો કર્યો નથી, અને દાવામાં કરવામાં આવેલી દલીલ દર્શાવે છે કે આ વિવાદ ઔદ્યોગિક વિવાદ હતો જે માત્ર ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા જ વિચારણા કરવા યોગ્ય હતો અને સિવિલ કોર્ટ દ્વારા નહીં.

આ કોર્ટ સમક્ષ વધુ અપીલમાં વિચારણા માટેનો મુદ્દો એ હતો કે અપીલકર્તા દ્વારા દાવામાં કરવામાં આવેલી દલીલના આધારે શું આ વિવાદ ઔદ્યોગિક વિવાદ હતો જે માત્ર ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા જ વિચારણા કરવા યોગ્ય હતો અને સિવિલ કોર્ટ દ્વારા નહીં.

અપીલ મંજૂર કરતા,

કોર્ટે ઠેરવેલ કે: (૧) એમ કહેવું તદ્દન સાચું નથી કે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો સિવિલ કોર્ટમાં ચલાવવાપાત્ર નથી. અપીલકર્તા દ્વારા માંગવામાં આવેલી મુખ્ય દાદ જે મંજૂર કરવામાં આવે ત્યારે નોકરીના કરારના વિશિષ્ટ પાલન સમાન હશે અને તેથી, તે મંજૂર કરી શકાય નહીં. પરંતુ અપીલકર્તાએ વિકલ્પમાં તેને વળતર આપવા માટે પણ દાવો કર્યો છે.

(૨) દાવાને સંપૂર્ણ રીતે વાંચતા, એ કાયદેસર રીતે ફલિત કરી શકાય છે કે અપીલકર્તાએ એવો કેસ બનાવ્યો હતો કે તેને ખોટી રીતે નોકરીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યો હતો. જો સિવિલ કોર્ટને લાગે કે વાદીનો કેસ સાચો છે તો આ દાદ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર કરી શકાય. દાવામાં આવો કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી એમ કહેવામાં હાઈકોર્ટ સાચી ન હતી. આ મર્યાદિત અંશે સિવિલ કોર્ટ દ્વારા બાબતની તપાસ કરી શકાશે.

ડો. એસ. બી. દત્ત વિ. દિલ્લી યુનિવર્સિટી, [૧૯૫૯] એસ.સી.આર. ૧૨૩૬; એસ. આર. તિવારી વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ બોર્ડ આગરા અને અન્ય, [૧૯૬૪] ૩ એસ.સી.આર. ૫૫; ઇન્ડિયન એરલાઈન્સ કોર્પો. વિ. સુખદેવ રુઈ, [૧૯૭૧] સપ્લી. એસ.સી.આર. ૫૧૦, પ્રીમિયર ઓટોમોબાઈલ્સ લિ. વિ. કમલેકર શાંતારામ વાડકે ઓફ બોમ્બે અને અન્ય, [૧૯૭૬] ૧ એસ.સી.આર. ૪૨૭; નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: વર્ષ ૧૯૬૯ ની સિવિલ અપીલ નં. ૫.

અપીલ નં. ૪૮/૬૬ માં બોમ્બે હાઈકોર્ટના તારીખ ૨૦મી જૂન, ૧૯૬૮ ના ચુકાદા અને હુકમ પરથી.

અપીલકર્તા તરફથી કે. જયરામ, એમિકસ ક્યુરી.

સામાવાળા તરફથી વાચ. એસ. ચિતલે, એમ. વી. ગોસ્વામી અને અંબરીશ કુમાર.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ઉંટવાલીયા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ઉંટવાલીયા, ન્યાયમૂર્તિ. વાદી-અપીલકર્તાએ વર્ષ ૧૯૬૩ માં તેના એમ્પ્લોયર, આ અપીલમાં સામાવાળા, ની કેટલીક ગેરવાજબી અને ગેરકાયદેસર કાર્યવાહીઓનો આક્ષેપ કરતા ટ્રાયલ કોર્ટમાં દાવો દાખલ કર્યો હતો. દાવામાં નીચે મુજબની દાદ માંગવામાં આવી હતી:-

"(એ) એવી ઘોષણા કરવામાં આવે કે પ્રતિવાદીએ વાદીને ગેરકાયદેસર રીતે અને કોઈ કારણ વિના નોકરીમાંથી કાઢી મૂક્યો છે.

(બી) એવી ઘોષણા કરવામાં આવે કે પ્રતિવાદીએ ફેક્ટરી ફરી શરૂ કરી હોવા છતાં વાદીને ફરીથી નોકરી પર રાખવામાં નિષ્ફળ રહ્યા અને બેદરકારી દાખવી.

(સી) પ્રતિવાદીને હુકમ કરવામાં આવે કે વાદીને તેના અગાઉના હોદ્દા પર મળવાપાત્ર લાભો અને ફાયદાઓ સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે.

(ડી) વિકલ્પમાં પ્રતિવાદીને હુકમ કરવામાં આવે કે વાદીને નામદાર કોર્ટને યોગ્ય લાગે તેવું વળતર ચૂકવે.

(ઈ) દાવાના ખર્ચ માટે.

(એફ) નામદાર કોર્ટને યોગ્ય લાગે તેવી અન્ય અને વધુ દાદ માટે."

સામાવાળા દ્વારા વિરોધ થતાં, ટ્રાયલ કોર્ટ ઠેરવ્યું કે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલો વિવાદ ઔદ્યોગિક વિવાદના સ્વરૂપનો હતો અને તેથી સિવિલ કોર્ટને તે ચલાવવાનું અધિકારક્ષેત્ર નથી. અપીલકર્તા આ બાબતને પ્રથમ એપેલેટ કોર્ટ સમક્ષ અપીલમાં લઈ ગયા. તેણે અપીલ મંજૂર કરી અને ઠેરવ્યું કે ઉઠાવવામાં આવેલો વિવાદ દીવાની સ્વરૂપનો હતો અને આ કેસ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા વિચારણા કરવા યોગ્ય છે. સામાવાળાએ હાઈકોર્ટમાં બીજી અપીલ દાખલ કરી અને હાઈકોર્ટે ટ્રાયલ કોર્ટના દષ્ટિકોણ સાથે સંમતિ દર્શાવી છે. તેણે કહ્યું છે કે અપીલકર્તાએ નોકરીમાંથી ખોટી રીતે કાઢી મૂકવાની અને તેની નોકરીના કરારના ભંગની દલીલ કરીને નુકસાનીનો દાવો કર્યો નથી. તેણે દાવામાં કરેલી દલીલો એકંદરે દર્શાવે છે કે આ વિવાદ ઔદ્યોગિક વિવાદ હતો જે માત્ર ઔદ્યોગિક અદાલત દ્વારા જ વિચારણા કરવા યોગ્ય હતો અને સિવિલ કોર્ટ દ્વારા નહીં. અપીલકર્તાએ હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ સર્ટિફિકેટના આધારે આ કોર્ટમાં પોતાની અપીલ રજૂ કરી છે.

આ કેસમાં એમિકસ ક્યુરી તરીકે કોર્ટની મદદ કરવા બદલ કોર્ટ શ્રી કે. જયરામની આભારી છે. કેસની તમામ હકીકતો અને સંજોગોનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, અમારો એવો મત છે કે એમ કહેવું તદ્દન સાચું નથી કે અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો સિવિલ કોર્ટમાં ચલાવવાપાત્ર નથી. કાયદાની સાચી સ્થિતિ એ છે કે તેના દ્વારા માંગવામાં આવેલી મુખ્ય દાદ જે મંજૂર કરવામાં આવે ત્યારે નોકરીના કરારના વિશિષ્ટ પાલન સમાન હશે અને તેથી તે મંજૂર કરી શકાય નહીં. તે અસર માટે આ કોર્ટના સંખ્યાબંધ ચુકાદાઓ છે; જેમ કે-ડો. એસ.

બી. દત્ત વિ. દિલ્લી યુનિવર્સિટી (૧), એસ. આર. તિવારી વિ. ડિસ્ટ્રિક્ટ બોર્ડ આગરા અને અન્ય (૨) અને ઇન્ડિયન એરલાઇન્સ કોર્પોરેશન વિ. સુખદેવ રાય. (૩) આ સંદર્ભમાં પ્રીમિયર ઓટોમોબાઈલ્સ લિ. વિ. કમલેકર શાંતારામ વાડકે ઓફ બોમ્બે અને અન્ય (૪) માં આ કોર્ટના ચુકાદાનો પણ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

પરંતુ વિકલ્પમાં, અપીલકર્તાએ તેને વળતર આપવા માટે પણ અરજ કરી હતી. અને દાવાને સંપૂર્ણ રીતે વાંચતા, એ કાયદેસર રીતે ફલિત કરી શકાય છે કે તેણે એવો કેસ બનાવ્યો હતો, ભલે તે હકીકતમાં સાચો હોય કે ન હોય, તે એક અલગ પ્રશ્ન છે, કે તેને ખોટી રીતે નોકરીમાંથી કાઢી મૂકવામાં આવ્યો હતો. જો સિવિલ કોર્ટને લાગે કે વાદીનો કેસ સાચો છે તો આ દાદ સિવિલ કોર્ટ દ્વારા મંજૂર કરી શકાય. અમારા મતે, હાઈકોર્ટ એ કહેવામાં સાચી નથી કે દાવામાં આવો કોઈ કેસ બનાવવામાં આવ્યો નથી. અમારા મતે, અમે અગાઉ કહ્યું તેમ, દાવાને સંપૂર્ણ રીતે વાંચતા, આવો કેસ ફલિત કરી શકાય છે. તેથી આ મર્યાદિત અંશે, સિવિલ કોર્ટ દ્વારા બાબતની તપાસ કરી શકાશે.

તેથી અમે અપીલ મંજૂર કરીએ છીએ, નીચેની અદાલતોના ચુકાદાઓને રદ કરીએ છીએ અને આ ચુકાદાના પ્રકાશમાં કાયદા મુજબ નિકાલ કરવા માટે કેસ ટ્રાયલ કોર્ટને પાછો મોકલીએ છીએ. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં. દાવો ઘણો જૂનો થઈ ગયો હોવાથી, ટ્રાયલ કોર્ટને બને તેટલી વહેલી તકે તેનો નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

એન.વી.કે.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.